

אל מול האתגר

מאת סרן ג. ה.

א. למצוא דרכי פעולה אשר יקנו עליונות ויתרון במגע עם האויב, הן ביכולת טכנית בתפ- עול נשק, הן בכושר פיסי ורוחני והן בתושיה ותחבולות;

ב. כנגד פיתוח השריון ועצמת האש של צבאות האויב להעמיד:

1. נשק נ"ט ושיטות לחימה נ"ט;
2. אורחי לחימה שיתגברו על יתרון האויב בשריון ובאש;
3. מפקדים בעלי כושר מנהיגות גבוה שיהיו מסוגלים להוביל אחריהם יחידים ויחידות אל מול האויב העדיף;

ג. מציאת האיוון בין היתו של החיל "סבל" הנושא עמו ועליו כמויות גדולות של נשק, תחמו- שת וציוד אחר, לבין היתו "לוחם" החייב להיות קל תנועה;

ד. כושר עמידה פיסי ונפשי בפני הפתעה ובפני הלם חזק של כוחות אויב גדולים.

דומני כי מניתי לעיל את הבעיות העיקריות, אשר העמיד "חייל" לפני חיל-הרגלים. הבה

מחבר המאמר, המשמש כמדריך באחד מבטיסי ההדרכה של צה"ל, נקרא השנה למלא תפקיד בתמרוני הקיץ. בעקבות השי- תתפותו בתמרונים אלה העלה במאמרו המתפרסם להלן שורת מחשבות והשגות, אשר אותן רואה הוא כתגובה למאמרו של "חייל" — על האתגר לרגלים" — שפור- טם בחוברת קכ"א—קכ"ב של "מערכות". בדבריו נוגע המחבר בכמה נושאים בלתי מקובלים ויזכה בודאי לתגובות חחרות מצד קוראי "מערכות".

האתגר ובעיותיו

בחוברת קכ"א—קכ"ב של "מערכות" קרא "חייל" אתגר לחיל-הרגלים. כמי שנמנה על חיל זה רצוני להיענות לאתגר ואף לנסות להשיב על השאלה: האם קול הרגלים שלנו קול תרועה הוא, או קול ענות חלושה?

אם לתמצת את קריאת-האתגר, הרי חייב חיל- הרגלים לענות על הבעיות הבאות:

אצל חיל-הרגלים — הן לגבי תכונותיו וכשריו הנדרשים והן לגבי אמצעיו הנחוצים. אציין כאן את העיקריים שבהם:

- * כושר הסתערות ופיתוח עצמת-אש;
- * כושר גופני וסבילות לביצוע תנועות קשות וארוכות-טוח;
- * גמישות בפעולה וזריזות;
- * תנועות לילה ארוכות;
- * הבקעה ו/או הסתננות לחדירה-עמוקה;
- * פיתוח אמצעי פריצה ואמצעים ג'ט;
- * אמצעים ג'ט בכל הדרגים;
- * כושר הסוואה ומיסוך — בחניה, במערך ובתנועה.

מסקנה נוספת מכל האמור לעיל, הנה כי אף אם יהיו מקרים לא מעטים בהם יילחמו הרגלים ללא סיוע צמוד של חילות וזרועות אחרים, הרי שב-מרבית המקרים יהיה צות-הקרב הרגלי מורכב מרגלים — שריון-ארטילריה — הנדסה ולעתים אף יסתייע במטוסי חיל-האוויר.

הזכרתי לעיל כי שדה האימונים חייב להיות דומה לשדה הקרב. אולם, מאחר שאין קרב אחד דומה למשנהו, חייבים אנו לבנות תרגילים כאלה אשר יאחדו ויכללו בתוכם נושאים הלוקחים מחספס קרבות צפויים. לדוגמה: יכול תרגיל אחד לכלול נושאים של הבקעת-לילה, התקפת-יום, התקדמות, הגנה ונסיגה — בעוד שאין הדבר תמיד תואם את הסיכוי המציאותי.

הצורך לחסוך בזמן ובאמצעים מחייב ריכוז נושאים אחדים לתרגיל אחד. ולכן שומה עלינו לזכור כי, בעוד ששדה האימונים חייב להיות דומה לשדה הקרב, הרי אין תרגיל מהוה העתק מלא של מבצע מסוים, אלא לעתים יהיה הוא מעין פוטומונטז' של מספר נושאים השאובים ממספר מבצעים.

נקודות דגש באימונים

א. אימון פרט — נסיוננו לימדנו כי החייל יודע, בדרך-כלל, את נושאי אימון-הפרט והוא מבצעם טוב, אם מקפידים על כך. משמע, שבי-צוע-פרט נכון הנו נושא הניתן לטיפול משמעותי. נוכחנו לדעת כי במידה שכל דרגי הפיקוד נותנים דעתם על כך, מעירים ומגיבים על ליקויים תוך כדי ביצוע תרגילי-פרט ותרגילי-מסגרת —

ונראה כיצד אפשר בחיל-הרגלים למצוא פתרונות ותשובות לבעיות אלו, והיאך נוכל להכשיר עצ-מנו להיות כוח לוחם רגלי בעל כושר לחימה טוב.

הנחות-יסוד

האימון חייב להכשיר יחידים ויחידות למלחמה, אשר תיערך בזירה ובנתונים מציאותיים. לא הרי אימון גייסות אלפיניים כאימון גייסות בארצות הקוטב-הצפוני; ואין אימון יחידות בארצות ה-ג'ונגל דומה לאימון יחידות בארצות ערבה ומדבר.

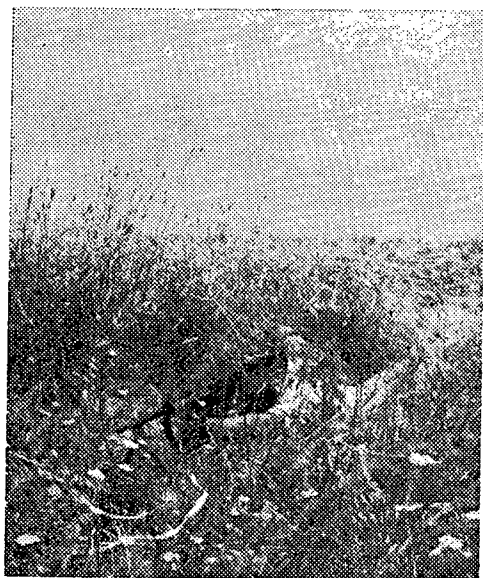
משמע: — שדה-האימונים ונושאי-האימון חייבים לשקף תמונה, פחות או יותר מדויקת, של שדה-הקרב הצפוי.

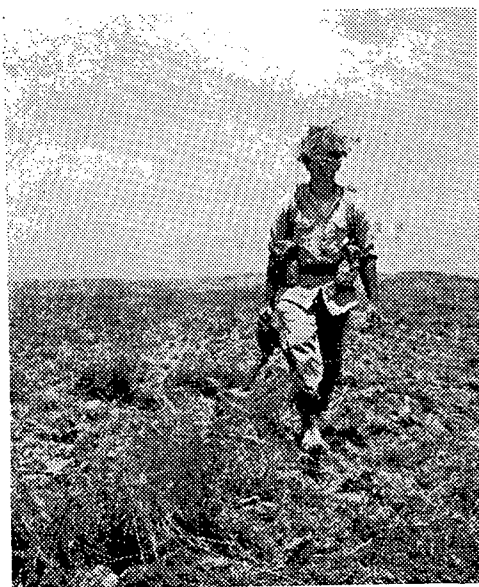
אם ננתח את האויב הסובב אותנו ואת זירות-הקרב האפשריות נראה כי האופיני להם (מבלי להיכנס לפרטים) הוא:

- הגזרה הלבנונית — גזרה הררית;
- הגזרה הסורית נותנת לאויב שליטה טופוג-רפית על איזורי הגבול הקרובים;
- הגזרה הירדנית היא הררית ורצופה שט-חים מיושבים;
- את הגזרה המצרית מאפיינים שטחי מדבר פתוחים.

מובן, שכל גזרה וגזרה מחייבת מסקנות שונות

כושר הסוואה...

...וכושר ניידות ברגל.

נעלמים הליקויים, במידה וישנם, והרמה עולה. הנסיון מוכיח כי מצדיק את עצמו דגש-קבע על נושאים המצריכים התרכזות מיוחדת (כגון תצפית-מאבטחת, או הסוואה, ואף התחפרות והגנה נ"מ, ועוד).

ב. אימון יחידת-משנה — לגבי החייל הבודד הקפיצה מאימון-הפרט אל אימון-יחידה נע-שית עם המעבר משלב אימון-הפרט אל זה של אימון-הכיתה. מבחינת הנדרש מהחייל-הטוראי אין בעצם הבדל אם הנו פועל במסגרת כיתה, או מחלקה, או אף פלוגה ולמעלה מזה. ההבדל העיקרי שבין אימון-הפרט לבין אימון-במסגרת הוא: שאם באימון-הפרט הוא פועל כשהוא לעצמו, מבלי להתחשב בנעשה סביבו, הרי באי-מון במסגרת יחידת-משנה הדגש הוא על עבודת-הצוות. הכיתה היא אולי מסגרת-הצוות הגבוהה ביותר בה עדיין מרגיש החייל-הטוראי את חבריו. כשהוא פועל במסגרות גדולות יותר, הרי פירושו של דבר לגביו הוא — פעולת כיתות נוספות או יחידות-אש נוספות. הדגש באימון הכיתה נופל באופן טבעי על נושאים המחייבים ביסודם פעולה מלוכדת ומתואמת של קבוצות-לוחמים לא-גדולות (כגון הסתערות, פריצת מכשולים, לחימה על יעד מבוצר וכיו"ב).

עקרונות-פעולה ומימוש

ניסינו לתת משמעות מעשית לכמה עקרונות-פעולה שנראו לנו כחשובים ביותר:

- א. פיתוח עצמת-האש;
- ב. גמישות באורח-הפעולה;
- ג. ניידות;
- ד. תיאום ושיתוף-פעולה.

א. פיתוח עצמת-האש — בראש וראשונה מושגת עצמת-אש גדולה ע"י העלאת כושר הקליעה. לכך ניתן להגיע ע"י אימון בסיסי בשיטת אש-הקרב בתקופת הטירונות וע"י מטוחי-חזרה במשך כל תקופת שירותו של החייל.

כל רובאי חייב להיות בקי גם בהפעלת מקלע ורובה-רומה-נ"ט. זאת ניתן להשיג ע"י ריבוי מטוחי רובה ומקלע לכל החיילים, ומטוחי רובה-רומה-נ"ט בירי רב-פעמי.

פיתוח עצמת-האש נעשה גם ע"י ריבוי תרגילי הסתערות עם אש.

בהיתקלות מרחוק — יש להדגיש את ריכוז האש על היעד וכן את ריכוז האש במרחקים אשר יאפשרו שליטה ישירה ונוחה על אמצעי-האש והפעלתם המהירה.

בהסתערות על היעד הדגש הוא על מתן אש יעילה. כדי להשיג אש כזו יערכו תרגילי הסתערות מבוקרת, בהם מתאמנים החיילים — בשלבים הראשונים — בירי מטחים לפי פקודה.

מאחר וכמות התחמושת המוקצבת לאימונים הנה מצומצמת יחסית, לנוכח הצרכים הקצבנה בעיקרה לשלושה נושאים עקריים: לאש-קרב; למטוחי-חזרה; לקרב-ההסתערות ולדרג-המסתער כמעט בכל תרגילי-האש.

ב. להשגת הגמישות באורח-הפעולה חשובים, בין השאר, במיוחד נתונים אחדים אשר אפשר לטפחם לא-מעט במהלך אימון החייל-הפרט ותר-גול הגייסות — כגון כושר גופני כללי (ובמיוחד האימון בהתגברות על מכשולים), הכושר להליכה ממושכת וכושר-סבילות, תוך דגש מיוחד על הליכה בשטחים קשים (חולות, הרים, טרשים, אדמה בוצית, וכו'), תרגילי-פתע בכל הדרגים ושינוי מצבים, נתונים ומשימות תוך-כדי ביצוע תרגילים.

ג. הניידות, שמבוססת בראש-וראשונה על

אימון כיתה — וברוב הצבאות אף באימון המח-
לקה.

אימון-בסיסי במסגרת-יחידה, שבו הדגש נמצא בגיבוש המסגרות ובהקניית "טכניקה קרבית".
אימון משותף, הוא שלב העוסק גם בהטמעת היסודות אשר נלמדו באימון הבסיסי במסגרת-יחידות וגם בפיתוח נושאים מסוימים אחרים. אימון זה, הנערך מדי פעם בשטחים שונים באופ-יים, אינו זקוק כלל להיצמדות דוקא אל "שטח-אימונים" או "שטח-אש" מיוחדים.

בהגשמת האימון מסוג אחרון זה בולטות כמובן, מדי פעם, נקודות ומידות שלפי טיבן מחייבות הן עבודת-הכנה שיטתית — כגון לחימה על יעד מבוצר, לחימה בשטחים-בנויים, קרב-היתקלות באויב בלתי-מאורגן, (כולל מצבי אויב-בתנועה, אויב בהגנה-חפוזה, מארבים), תנועות ארוכות ביום ובלילה, כולל הניווט, טלטלת הפצועים, חצית שטחים קשים וללא-דרכים — לפחות בק-טעים מסוימים של נתיב-המסע.

בכל נושאי האימון המשימתי יש להשתדל לשלב חלק מהלקחים או את כולם.

אפשר לומר כי בכל פרשה של אימון-לחיל-הרגלים מהוה הפרק המסכם, של אימון-מרוכז, את נקודת-השיא — וזהו אותו פרק שבו חיוני להתרכז בנושאים כאלה אשר לפי טיבם אפשרי ביצועם רק כאשר יחידות אורגניות שלמות, או אף עוצבות-יסוד, מתכנסות במקום אחד ולתקו-פת-זמן ממושכת.

אחת האמיתות המתגלות תוך-כדי נסיון עריכת אימון מסוג זה היא כי הפעלת כל שרשרת הפיקוד בכל תרגיל מבטיחה ביצוע יעיל וטוב ע"י היחידה כולה, ע"י יחידות-המשנה שבה וע"י כל פרט ופרט בתוכה. הנסיון מוכיח שבתרגיל גדודי ופולוגתי הופ-עלו ופעלו לא רק מפקדי גדודים ופולוגות אלא גם מפקדי המחלקות — ובמידה רבה אף מפקדי כיתות; וכל אחד מהם פעל כתחומי-הוא. הודות לכך הושגו גם הישגים נאים בביצוע-פרט.

בין הלקחים המשמחים שנתגלו במהלך תרגילי-אימון-מרוכז של צה"ל יש לציין במיוחד את כושר-התנועה וכושר-הסבילות הגבוהים. כמובן שהישגים משמחים אלה — באשר למשך התנועה,

גמישות — ומאפשרת את זו. נוסף על כך, מתג-לים כחשובים בשבילה:

- תושית-שדה של יחידים ושל כיתה, מחלקה ופלוגה, מאהלי-שדה משוחררים מאמצעי מנהלה "מסובכים" (אהלים, מטבחים ו-כו'...), הכנת מזון מבושל ללא מטבח, הסוואה וכיו"ב.
- סדרות-אימון ניידות תוך דילוג מאהלים מגזרה לגזרה;
- התקנת חגור תכליתי לחייל, המאפשר לו למזג ביעילות את שתי הפונקציות החיו-ניות שלו: זו של ה"סבל" וזו של ה"לוחם".

ד. תיאום ושיתוף-פעולה — להמחשת עקרון זה רצוי מאד לבצע תרגילים של שיתוף-פעולה עם ארטילריה, שריון, הנדסה, ים ואויר.

שלבי האימון

כידוע שלטשה הם שלביו של האימון המתבצע בכל צבא וצבא:

אימון-הטירון — הבא להקנות לטירון את יסו-דות האימון הצבאי בתפעול נשק, שדאות-פרט,

בסימן שיתוף-הפעולה: רגלים מתקדמים בסיוע אווירי.

אורך המסלול וכושר-התנועה של החייל — נתגלו כניכרים ויפים במיוחד לאחר תקופות אימון רצוף ומתמיד.

אכן, הישגים בשטחים אלה שייכים לתכלית-היסוד של האימון-המרוכז מן הסוג המתואר — כשם שהנם גם ניידות כללית של היחידות, כושר-ניווט של מפקדים בשטחים קשים, כושר-הסתערות ועוד.

סיכום

על האימון להיות מענין ותכליתי. אם ירגישו הכל כי הוא נעשה לתכלית ברורה ואין זמנו מת-בובז לריק — תהיינה התוצאות טובות. ההישגים הגדולים ביותר שהושגו באימונים הם הבטחון שחיילינו בוטחים בעצמם ובמפקדיהם והבטחון שהמפקדים בוטחים בחייליהם — וכן ההוכחה כי אנו מסוגלים לבצע משימות הקשות בהרבה מאלה הנראות, במבט ראשון, כניתנות לביצוע. בעית הבעיות היא: להציב יעד ברור, רחוק וקשה — ולנוע אליו.

„תנועות ארוכות ביום ובלילה, כולל הניווט...“

א מ ר ו ת

זמן-האימונים — ומחירו

אין לך מאמץ בצבא החשוב מן המאמץ לניהול טוב של מערכת-האימונים, המונע בעד בזבוז זמן-האימונים לחיילים. היות ומחירה של כל „שעת אימון“ הוא כ־5 דולר לאיש, הרי שזמן האימונים הוא אחד מן ה„סחורות“ יקרות-המחיר המצויות בצבא — ואחד מנכסיו רביהערך ביותר.

גנ. ברוס ס. קלרק, מפקד כוחות-הצבא שבפנים ארה״ב.

ה א ד ם

מטוסים מופעלים-מרחוק יכולים להתנגש בקרב; טילים-מונחים יכולים להיפגע ע״י תותחים נגד-מטוסים אבטומטיים; טנקים ללא-נהג יכולים לירות זה בזה, בתוככי כל התסבוכת וההתחכמות-המדעית של מוקשים-מגנטיים מזדחלים ושל עוד ועוד מכונות או מגננונים מעין-אלה; — אולם עם כל אלה, לא ניתן יהיה להשיג נצחון של ממש מבלי שהאנשים-החיים שמאחרי מכונות כאלו יחוסלו, או יאולצו להיכנע. לעת-עתה — טרם נראה התחליף לאדם.

מדבריו של קול. רוברט ב. ריג, (צבא-ארה״ב), שבספרו רב-הדמיון-וההשראה העלה תמונה נוקבת של מלחמה „כפי שתהיה בעוד תריסר שנים“.